

Nota Zonneparken

Inhoud

1. Aanleiding	4
2. Ambities	6
2.1 Rijks ambities	6
2.2 Provinciale ambities	6
2.3 Gemeentelijke ambities	6
3. Waarom zonne-energie in Den Helder?	8
3.1 Op zoek naar nieuwe functies	8
3.2 Klimatologische voordelen	8
3.3 Economische voordelen	9
3.4 Imagoverbetering	9
4. Ruimtelijke en economische overwegingen zonne-energie	10
4.1 Zonne-energie in combinatie met andere functies	10
4.2 Zonneparken als tijdelijke invulling van pauzelandenschappen	10
4.3 Zonneparken in het buitengebied	10
4.4 Kansrijke locaties in de gemeente Den Helder	11
5. Randvoorwaarden Zonneparken	14
5.1 Ruimtelijke randvoorwaarden	14
5.2 Economische randvoorwaarden	15
5.3 Provinciale wet- en regelgeving	16
5.4 Gemeentelijke wet- en regelgeving	17
6. Conclusie	18

Helderse Courant

Twaalf uur
docu's kijken

5

Campingliefde
houdt stand

4

Bouwmarkt van
Julianadorpers

3

Strandwachten
halen schilderij

7

VOOR HET LAATSTE NIEUWS: NHD.NL

DONDERDAG 2 OKTOBER 2014

'Voetbalvelden' vol zonnepanelen

Grootste centrale van Noordkop komt in Den Helder * Zonlicht is hier meest intens * Investering zes miljoen euro * Waar mogelijk worden Helderse bedrijven ingezet

Ronald den Boer
r.den.boer@hollandmediacombinatie.nl

→ Vervolg van voorpagina

Den Helder * Stel je voor: twaalf voetbalvelden die geheel zijn bedekt met tafels vol zonnepanelen. Toch is dat waar energiemaatschappij Ecorus over spreekt als het gaat om de nieuwe zonneweide die zij bij Kooypunt wil inrichten. Het gaat om een acht hectare groot stuk land tussen de McDonalds en luchthaven Den Helder. De panelen wekken genoeg stroom op voor drieduizend huishoudens. Met het zonpark is een investering van zes miljoen euro gemoeid. Ecorus wil waar mogelijk lokale bedrijven inzetten.

Directeur Frans Latjes van Ecorus Nederland – het bedrijf heeft zijn wortels in België – noemt Den Helder een uitgelezen plek voor de zonnepanelen.

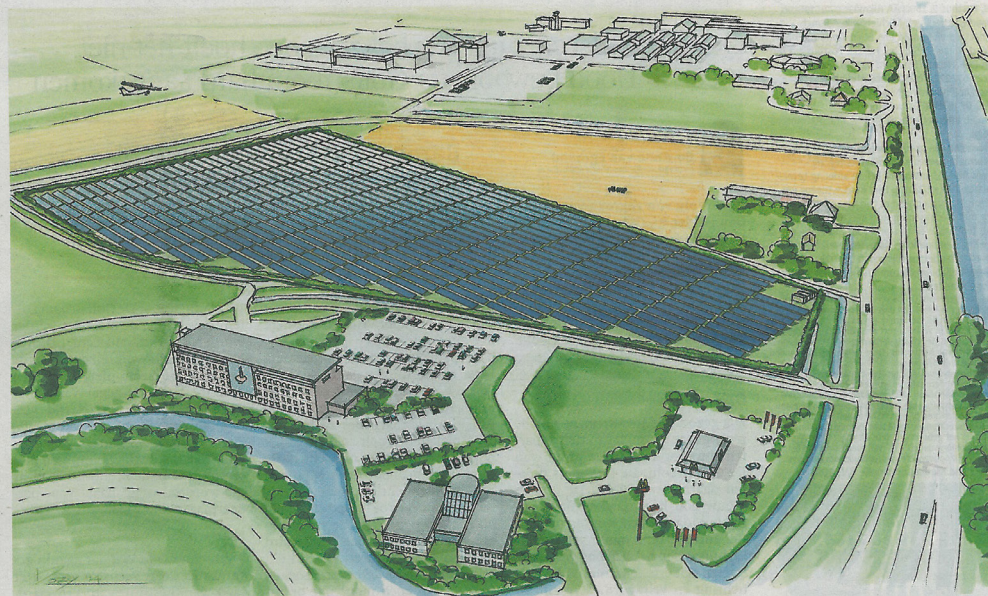
Zonuren

„Volgens het KNMI heeft Den Helder over dertig jaar gemeten de meeste zonuren. En dat niet alleen, de intensiteit van het zonlicht is ook hoger. Dat vind je terug in de opbrengst. Die kan hier vijftien procent hoger liggen dan in het oosten van het land.”

Ecorus is al bezig vingerafdrukken achter te laten in Den Helder: momenteel worden op een groot aantal huurwoningen van Woningstichting in De Schooten zonnepanelen geplaatst. De animo daarvoor onder bewoners groeit steeds meer. Op den duur hoopt Ecorus enkele duizenden woningen van panelen te hebben voorzien. „Heel Den Helder aan de zon!”

Zonneweide

Maar de aanleg van een 'zonneweide' is van een heel ander kaliber, bevestigt Latjes. „Al is het maar omdat, anders dan bij de woningen

Een artist impression van de nieuwe zonnecentrale tussen Kooypunt en luchthaven. Op de voorgrond McDonalds (r) en Rabobank (l). ILLUSTRATIE MONIQUE DOZY

waar de panelen zogezegd achter de elektriciteitsmeter zitten en de stroom dus rechtstreeks ten goede komt aan de bewoners, deze installatie op Kooypunt vijf megawatt aan het elektriciteitsnet zal leveren. Maar volgens netbeheerder Liander moet het kunnen.”

De grond van acht hectare ligt er momenteel ongebruikt bij. Als Ecorus alle vergunningen in huis heeft zullen 358 'tafels' worden geplaatst met elk 52 zonnepanelen. Het hele terrein, dat door een sloot is om-

De grootste

Den Helder krijgt in noordelijk Noord-Holland de grootste zonneweide. Langedijk kent een coöperatieve zonnecentrale met tweeduizend panelen.

zoomd, wordt uiteraard beveiligd. De aanwezigheid van het vliegveld hoeft volgens Latjes geen beletsel te zijn. „De zonnepanelen hebben een speciale coating, waardoor ze niet

kunnen schitteren in het zonlicht. Ecorus heeft bij vliegveld Zaventem in België ook een zonpark staan.” Volgens Latjes verschilt het Helderse initiatief van veel andere plannen

elders, omdat het financieel wél haalbaar is. „Ecorus heeft voldoende eigen vermogen. Financiering is geen probleem. Daarnaast is subsidie gevraagd bij het ministerie van economische zaken. Maar de belangrijkste hobbel zijn de vergunningen. Het bestemmingsplan moet aangepast worden.” Latjes hoopt niettemin volgend jaar met de aanleg te beginnen. Of het daarbij blijft? „Vast niet. We zijn al benaderd door meer grondeigenaren.”

Een krantenartikel van het meest concrete plan van Ecorus voor een zonpark van 12 hectare.

1. Aanleiding

De laatste jaren heeft de opwekking van zonne-energie in Nederland een grote vlucht genomen. Eerst waren het voornamelijk particulieren en bedrijven die installaties op hun daken plaatsten om een lagere energierekening én als bijdrage de verduurzaming van hun energiehuishouding. Door belastingkortingen, prijsdalingen en subsidies is het sinds een aantal maanden aantrekkelijk geworden voor investeerders om op grote schaal zonne-energie op te wekken op grote velden, ook wel zonneparken genaamd. Ook in de gemeente Den Helder merken wij deze toenemende interesse. Dit verschilt van bedrijven die opzoek zijn naar (tijdelijke) locaties voor hun installaties tot concrete principeverzoeken voor zonneparken van enkele hectares.

Omdat zonneparken een nieuwe vorm van grondgebruik zijn is er tot op heden nog geen specifiek beleid voor dit soort parken. Het is daarom lastig aan te geven welke initiatieven gewenst zijn en welke niet. Ook de bijbehorende voorwaarden voor zonneparken zijn nog niet opgesteld, waardoor het niet mogelijk is om eenduidig om te gaan met deze initiatieven. Daarom is dit beleidsstuk opgesteld om richting te geven aan initiatieven op het gebied van zonneparken.

2. Ambities

Het klimaat verandert en de hernieuwbare energiebronnen raken op. Als we niet snel actie ondernemen en ons energiebeleid verduurzamen zijn de gevolgen voor het klimaat en de politieke (Europese) stabiliteit in het geding. De overheid probeert deze verduurzaming te stimuleren op drie de niveaus:

2.1 Rijks ambities

Op 6 september 2013 sloten ruim veertig partijen, waaronder de overheid, samen een Energieakkoord voor duurzame groei. *“De komende jaren wordt er fors geïnvesteerd in energiebesparing en hernieuwbare energieopwekking. Dit Energieakkoord is daarom niet alleen goed voor het milieu, maar ook voor de Nederlandse economie: het levert tienduizenden nieuwe banen op, verbetert het concurrentievermogen van de industrie en vergroot de export.”* (Energieakkoord, 2014).

De Rijksoverheid wil in 2023 16% van alle energie duurzaam opwekken en in 2050 zelfs een volledig duurzaam energievoorziening. Hierin speelt zonne-energie, naast windenergie een belangrijke rol. Particulieren kunnen van het Rijk geen subsidie meer krijgen voor zonnepanelen, maar voor bedrijven en non-profitinstellingen is dit wel mogelijk via de SDE+ (Subsidie duurzame energie) subsidieregeling. Dit geldt voor Hernieuwbare elektriciteit - Fotovoltaïsche zonnepanelen (zon-PV) met een vermogen ≥ 15 kWp en hernieuwbare warmte - Zonthermie met apertuuroppervlakte ≥ 100 m², waarbij uitsluitend gebruik wordt gemaakt van afgedekte collectoren.

Ook is er sinds januari 2014 de postcoderoosregeling. Deze regelt een fiscaal voordeel voor lokale opwekking van duurzame energie door coöperaties. Deze regeling staat momenteel onder druk door de complexiteit en een zware administratieve verplichting voor de coöperaties die de energie afnemen.

2.2 Provinciale ambities

“De provincie zet zich in voor die vormen van duurzame energie die de beste kansen bieden voor Noord-Holland. De gekozen speerpunten hebben een hoge economische potentie en de uitgangspositie van Noord-Holland is, in vergelijking met andere Nederlandse regio's, sterk. Dat zijn: Offshore wind, Biomassavergassing, Duurzaam bouwen en Zonne-energie” (website Provincie Noord-Holland).

Het accent binnen het speerpunt Zonne-energie ligt op de gebouwde omgeving. Hier vindt ruim 40% van het energieverbruik plaats. Zon levert op dit moment een bescheiden bijdrage van 5% aan de duurzame energieproductie in de provincie, op basis van de bij de provincie bekende projecten. Alle operationele zonnestroom projecten leveren in totaal een duurzame energieproductie van 83 Terajoule per jaar op en zorgen voor een CO₂-reductie van 5.500 ton. Het installeren van zonne-energie levert daarnaast veel werkgelegenheid op. Geschat wordt dat iedere megawatt aan zonnepanelen ongeveer 42 arbeidsplaatsen oplevert.

In de Resultaten Duurzame Energie geeft de provincie Noord-Holland aan dat het onderzoek gaat doen naar de haalbaarheid van zonneweides en dat ze zorgt voor ondersteuning van gemeenten met haalbaarheidsstudies / business cases op dit gebied.

2.3 Gemeentelijke ambities

In de nota Duurzaamheid van de Gemeente Den Helder (vastgesteld door de raad in januari 2010) spreekt de gemeente uit in 2020 tenminste 20% van de energiebehoefte van Den Helder te vervullen met duurzame energie en in 2050 voor tenminste 50%. Het meewerken aan de realisatie van grootschalige duurzame energiebronnen in periode 2010 – 2025 en verder is hiervoor een belangrijk middel. De mogelijkheden voor windenergie op land zijn zeer beperkt vanwege de belemmeringen die er uitgaan van de luchthaven en Defensie. Daarom komt er extra druk te liggen op andere bronnen van duurzame energie: zon, biomassa, water.

Als één van de vijf provinciale economische clusters staat duurzame energie volop in de aandacht in het economisch beleid van de individuele gemeenten en van de Kop van Noord-Holland (onder de noemer *De Kop werkt!*). Dit wordt aangevlogen vanuit de 4 O's: ondernemers, onderwijs, onderzoek, overheid. Troefkaarten van de Kop zijn hierin de vele onderzoek- en kennisinstututen en, ondernemers in de energy- en maritieme cluster betrokken overheden en onderwijs (gerelateerde) instellingen (onder andere ROC, MCN< ECN, TNO, Imares, Koninklijk NIOZ, Tocado, Tidal Test Centre, ATO en de technische en maritieme kennis van de Koninklijke marine en het Marinebedrijf). Zonneparken kunnen worden gezien als industrie dat energie opwekt (net als de locatie van de NAM)

Het College van B&W onderschrijft deze ambities in haar coalitieakkoord door te stellen dat “de havenfunctie moet worden benut om van Den Helder koploper te maken op het gebied van schone energie”. Ze zetten vol in op duurzame energie. “Zowel in het kader van het economisch stimuleringsbeleid als in haar eigen bedrijfsvoering.”

Voorbeelden van zonneparken in Nederland

Zonnepark Ameland

Het project 'Zonnecollectief Ameland' omvat de aanleg van een zonnepark van circa 10 hectare aan de westkant van het vliegveld in Ballum. Met dit project wil de gemeente Ameland een zonnepark met een opgesteld vermogen van 6 Megawatt realiseren, waarmee Ameland 20% van haar totaal jaarlijkse stroomverbruik zelf opwekt. Ameland krijgt hiervoor ruim 2,6 miljoen euro subsidie van het Waddenfonds. Het zonnepark zal aan het zicht worden onttrokken door een buffer van water, struiken en duinen die daar speciaal voor zullen worden aangelegd. In de zomer van 2014 is gestart met de bouw.

Zonnepark Breekland, Oudkarspel

Op 10 oktober 2014 op bedrijventerrein Breekland in Oudkarspel een zonnepark van twee hectare geopend door gedeputeerde Jaap Bond. Dit zonnepark is gerealiseerd op braakliggend terrein dat bestemd is als bedrijventerrein. Door gebrek aan belangstelling is dit nu tijdelijk ingericht als zonnepark en na 20 jaar word opnieuw gekeken of er alsnog bedrijven kunnen worden gerealiseerd. Het bedrijf Zonnegrond uit Heerhugowaard exploiteert het zonnepark en verkoopt zonnepanelen aan omwonenden en bedrijven, zonder dat ze die op eigen dak hoeven te installeren.

Zoneiland Almere

Het Zoneiland Almere levert sinds mei 2010 verwarming en warm kraanwater aan de nieuwbouwwijk Noorderplassen-West. Het Zoneiland wekt jaarlijks 9.750 GJ aan duurzame energie op. Dat is 10% van de jaarlijkse energiebehoefte van de 2.700 woningen in de wijk. Samen met de stadswarmte zorgen de 520 zonnecollectoren voor een CO₂-reductie van meer dan 50% ten opzichte van gasgestookte warmte. Ruimtelijk gezien is het park interessant omdat het een fraai landschappelijk vormgegeven rand heeft aan de buitenzijde met water, riet en een talud (zie linker afbeelding). De randen langs de weg die de zoneiland doorsnijdt zijn echter alleen voorzien van een hekwerk en daardoor een stuk minder fraai.

3. Waarom zonne-energie in Den Helder?

Zonne-energie is geen nieuw fenomeen in de gemeente Den Helder. De afgelopen jaren zijn steeds meer daken voorzien van panelen. De gemeente speelt hierin een stimulerende rol. Via het project “*Samen zonne-energie*” zijn de afgelopen drie jaar in vier tranches ruim 200 woningen voorzien van zonnepanelen. Dit project is een samenwerking van Noord-Hollandse gemeenten en het bedrijf iChoosr. Zij kopen de panelen groot in door middel van een veiling om zo de prijs te drukken. Een nieuwe ontwikkeling is de schaa sprong die momenteel plaatsvindt in de gemeente Den Helder. Zo worden momenteel 2000 huurwoningen (eigendom van de Woningstichting) voorzien van zonnepanelen door Ecorus, een bedrijf gespecialiseerd in de opwekking van zonne-energie dat binnenkort een kantoor opent in Den Helder.

Ook hebben er zich het afgelopen jaar meerdere geïnteresseerden bij de gemeente gemeld voor de mogelijke realisatie van zonneparken. Dit varieert van een concrete locatie met ontwerp tot een vraag naar ruimte voor een dergelijk initiatief. Deze ontwikkeling speelt zich niet alleen in Den Helder af, maar er is wel een aantal redenen waarom deze gemeente extra aantrekkelijk is voor de realisatie van zonneparken:

3.1 Op zoek naar nieuwe functies

Den Helder heeft een krimpende bevolking waardoor de vraag naar ruimte afneemt. Hierdoor liggen de grondprijzen laag en is het een voortdurende zoektocht naar functies voor de (tijdelijke) ongebruikte ruimte. Daarnaast gaat door klimaatsverandering de verzilting de komende jaren substantieel toenemen waardoor de bollenteelt in de Koegraspolder onder druk komt te staan en er mogelijk gezocht moet worden naar andere functies.

3.2 Klimatologische voordelen

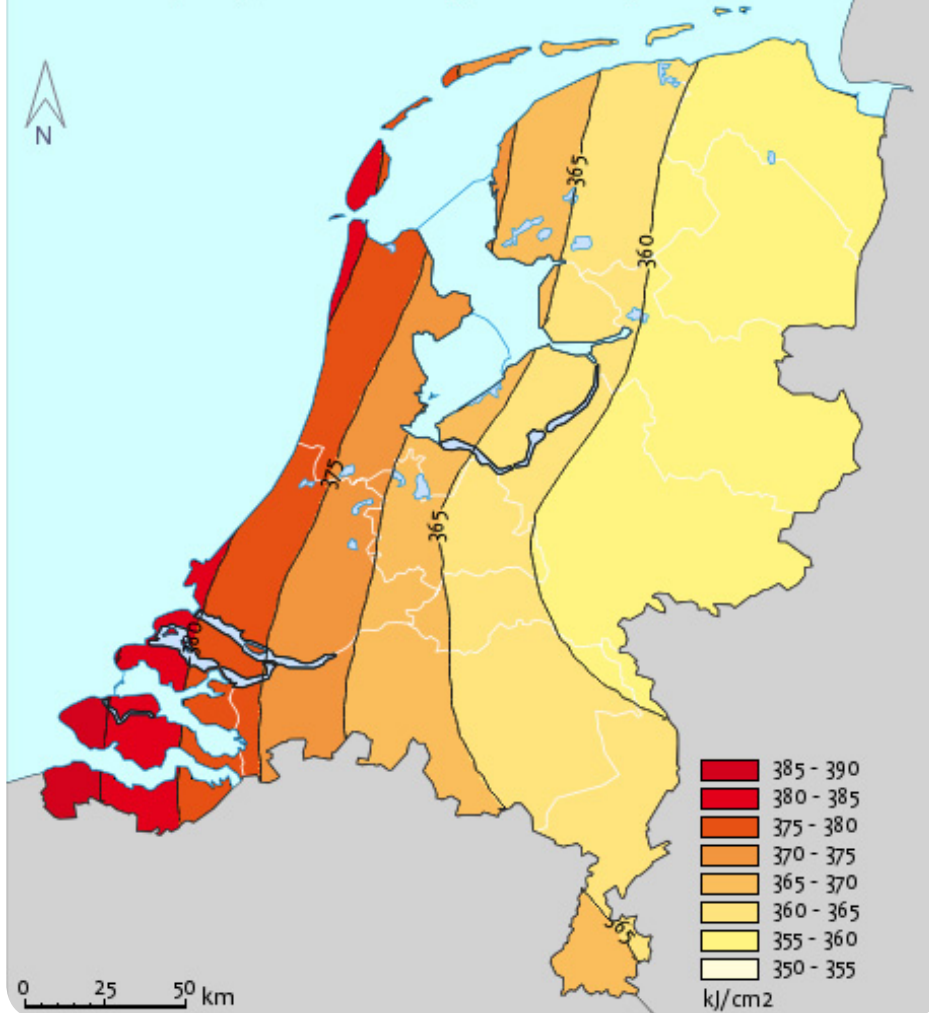
Den Helder is één van de zonnigste gemeenten van Nederland. In 1999, 2003, 2007 en 2013 zelfs de zonnigste. Gemiddeld schijnt hier volgens de gegevens van het KNMI de zon 200 uur (ruim 16%) meer dan in het oosten van Nederland.

Den Helder kent onder andere door de krimp een aantal braakliggende terreinen die eventueel geschikt zouden kunnen zijn voor een tijdelijk functie als zonnepark zoals op regionaal bedrijventerrein Kooypunt. Fase 1&2 zijn gerealiseerd. Voor fase 3 wordt uitgegeven, maar fase 4 kan nog een wel even duren voor dat er ontwikkeling plaatsvindt.

Langjarig gemiddelde 1981-2010

Gemiddelde jaarlijkse hoeveelheid globale straling

Den Helder is een van de zonnigste plekken van Nederland. In 1999, 2003, 2007 en 2013 zelfs de zonnigste. Bron: www.knmi.nl

3.3 Economische voordelen

De aanleg van meer zonne-energie levert voor ondernemers en burgers op lange termijn voordelen op in vergelijking tot de conventionele bronnen. Dit vraagt echter wel om een investering in de zonnepanelen. Een ander economisch voordeel is dat het extra werkgelegenheid biedt omdat de stroom lokaal wordt opgewekt. Deze werkgelegenheid zit in de aanleg en het onderhoud (door lokale bedrijven). Bij een toepassing op grote schaal kan het zijn dat de bedrijfsvoering van de zonne-energieproducenten zich in deze gemeente gaat vestigen.

3.4 Imagoverbetering

Den Helder kan zich door in te zetten op zonne-energie extra profileren als duurzame zonnestad. Dit kan bijdragen aan een beter imago.

De Aeolusrace wordt jaarlijks gehouden op de dijk van Den Helder. Een goed voorbeeld van hoe duurzame energie een promotie kan vormen voor een gemeente bron: www.windenergyevents.com

4. Ruimtelijke en economische overwegingen voor zonneparken

In het vorige hoofdstuk zijn de kansen beschreven die zonneparken bieden voor de gemeente Den Helder. Maar deze parken kunnen natuurlijk niet overal worden gevestigd. Er dient een ruimtelijke en economische afweging te worden gemaakt waarna een aantal voorkeurslocaties kan worden aangewezen voor zonneparken in de gemeente. In een drietal situaties ziet de gemeente Den Helder de vestiging zonneparken als extra kansrijk:

4.1 Zonne-energie in combinatie met andere functies

Duurzaamheid is er niet alleen in de vorm van energie, maar ook in ruimtegebruik. Een goed voorbeeld hiervan is het koppelen van verschillende functies op één locatie. De opwekking van zonne-energie (op grote en kleine schaal) kan uitstekend worden gecombineerd met andere functies. Het meest logische voorbeeld hiervan zijn panelen op daken gebouwen, maar men kan ook denken aan het combineren van zonne-energie met andere functies als parkeren, infrastructuur, waterberging, natuur en recreatie. Dit maakt de ruimte claim kleiner en kan er ook voor zorgen dat functies elkaar versterken (bijvoorbeeld schaduw op de parkeerplaatsen).

4.2 Zonneparken als tijdelijke invulling van pauzelandenschappen

Als gemeente gelegen in een anticiper-regio (op de krimp) heeft Den Helder te maken met een niet al te grote belangstelling voor nieuwbouw- of herstructureringslocaties. Als gevolg hiervan ligt een aantal terreinen te wachten op ontwikkeling, ook wel pauzelandenschappen genaamd. Voor deze pauzelandenschappen is er een zoektocht naar tijdelijke functies. Zonnepanelen kunnen een goede tijdelijke invulling zijn mits dit voldoet aan een aantal ruimtelijke randvoorwaarden. De afschrijvingsperiode voor zonnepanelen is gemiddeld 15-20 jaar, waardoor een tijdelijke bestemming (maximaal 10 jaar) waarschijnlijk (nog) niet mogelijk is.

4.3 Zonneparken in het buitengebied

De bovenstaande mogelijkheden voor het opwekken van zonne-energie hebben door hun multifunctionaliteit de voorkeur boven de realisatie van mono-functionele zonneparken in het buitengebied. Dit neemt echter niet weg dat de gemeente Den Helder ook deze mogelijkheid open wil houden voor ondernemers om bij te dragen aan het verduurzamen van onze energiehuishouding. Door hun grootschaligheid en mono-functionaliteit hebben zonneparken in het buitengebied immers ook technische, organisatorische en financiële voordelen. Om verrommeling en versnippering van het landschap tegen te gaan willen wij

dit echter niet overal en niet zonder een aantal randvoorwaarden toestaan. Daarom wordt er eerst gekeken naar geschikte locaties voor eventuele zonneparken. Vervolgens wordt er in het volgende hoofdstuk een aantal voorwaarden gesteld om de ruimtelijke kwaliteit van deze eventuele nieuwe ontwikkelingen te waarborgen.

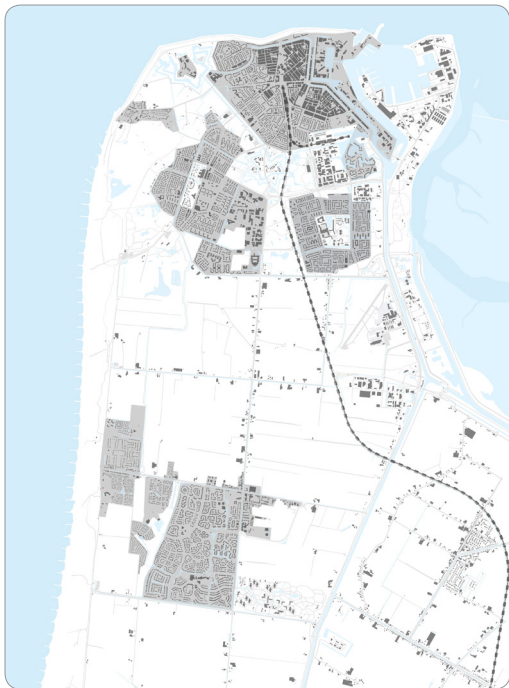
Voorbeelden om zonneparken te combineren met functies als landbouw, bedrijvigheid, parkeren en waterberging.

4.4 Kansrijke locaties in de gemeente Den Helder

Bij de zoektocht naar kansrijke locaties voor zonneparken in de gemeente Den Helder wordt er een aantal gebieden uitgesloten: Woonwijken, waardevolle natuur- en groengebieden en de landschappelijk waardevolle, open agrarische gebieden. Bij de gebieden die overblijven liggen er onder strikte voorwaarden kansen in de Duinzoom. De pauzelandenschappen en industriegebieden bieden grotere kansen voor zonneparken. Hierbij is een drietal (al dan niet tijdelijke) locaties aangewezen die de voorkeur genieten binnen de gemeente Den Helder. Op de hieropvolgende twee pagina's worden deze gebieden in combinatie met zonneparken nader toegelicht.

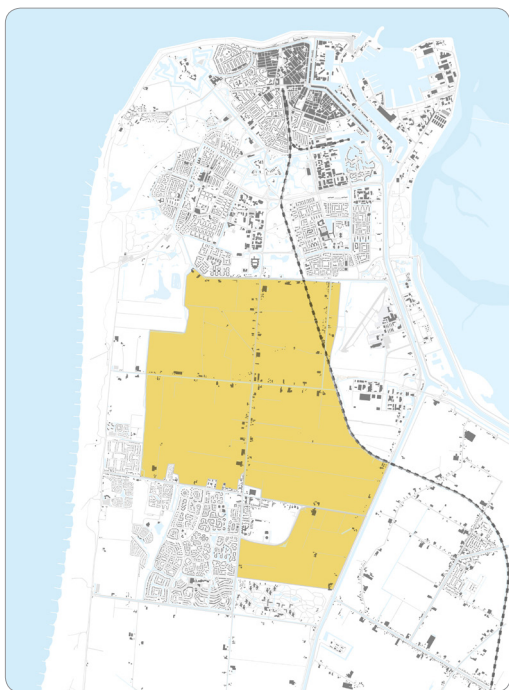
Ladder voor mogelijkheden zonneparken:

Woonwijken

Door reflectie, esthetische redenen en veiligheidsaspecten is het niet wenselijk om zonneparken dichtbij woningen te realiseren. Dit neemt niet weg dat de plaatsing van panelen op daken een prima alternatief kan zijn.

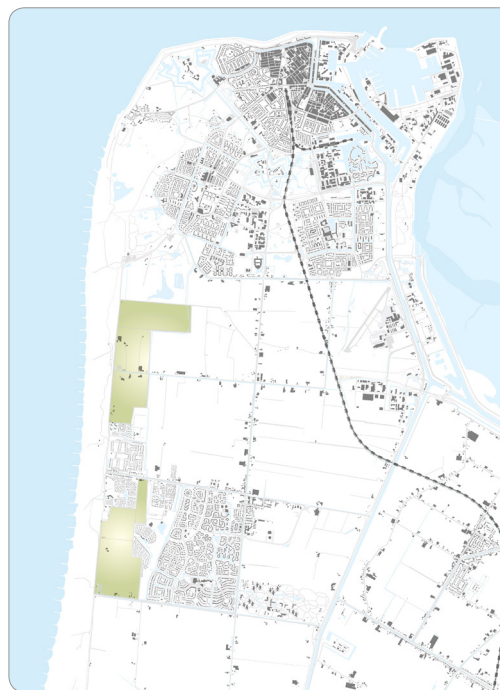
Landschappelijk waardevolle en open agrarisch gebied

Zoals beschreven in de Leidraad Landschap & Cultuurhistorie is de openheid van het aandijkingen-landschap in polder 't Koegras van groot cultuurhistorisch en landschappelijk belang. Ook bevinden zich in deze polder vele bollenvelden die een grote economische en esthetische waarde vertegenwoordigen.

Waardevolle natuur- en groengebieden.

De Natura 2000 gebieden, de gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en het reeds bestaande openbaar groen zijn niet geschikt voor zonneparken. Ze zijn te waardevol voor mens en natuur.

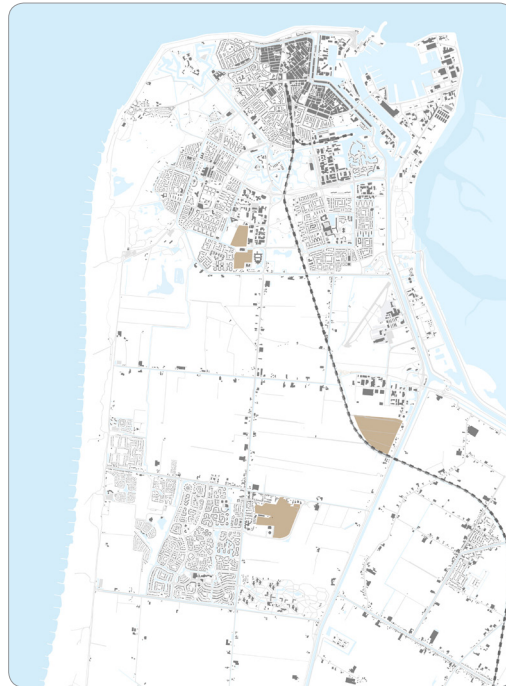

Duinzoom

In de structuurvisie van de gemeente Den Helder staat de Duinzoom (nu bollengebied) aangemerkt om te worden ontwikkeld tot een gebied met (verblijfs-)recreatie in combinatie met natuurontwikkeling. Door de ligging aan de duinen is de waarden voor de natuur en de toeristenindustrie erg hoog. Zonneparken zouden in deze zone eventueel mogelijk zijn, maar ze mogen niet hoger dan 80 centimeter boven maaiveld (ten behoeve van het behoud van het open gebied). Bovendien moet de landschappelijke inpassing uitstekend zijn en moeten er combinaties worden gezocht met andere functies (bijvoorbeeld recreatie en natuurontwikkeling).

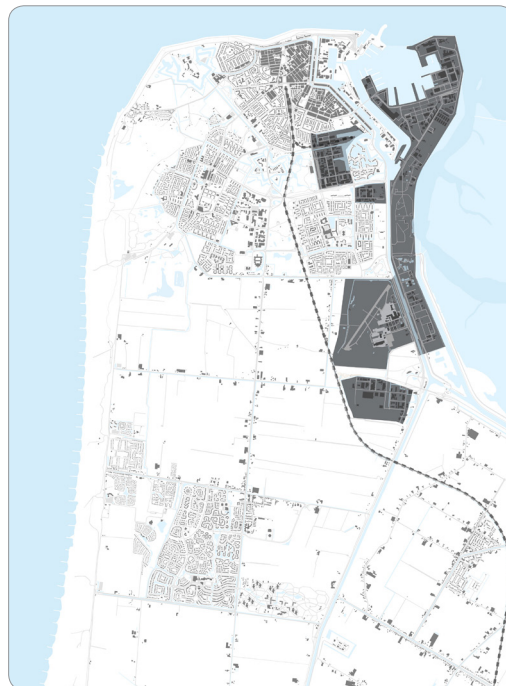
Pauzelandenschappen

In Den Helder ligt een aantal grote gebieden te wachten op ontwikkeling (zie paragraaf 4.2). In de tussentijd zouden ze in aanmerking kunnen komen voor een (tijdelijke) invulling als zonnepark. Hierbij geldt echter wel de voorwaarde dat ze de geplande ontwikkelingen niet belemmeren. Daarbij is de verwachtingstermijn van de ontwikkelingen belangrijk. Toekomstige nieuwbouwwijk Julianadorp Oost en bedrijventerrein de Dogger en fase III van Kooynt zijn daarom waarschijnlijk niet aantrekkelijk als locatie voor een zonnepark. Mogelijk kunnen mobiele installaties wel interessant zijn op deze locaties.

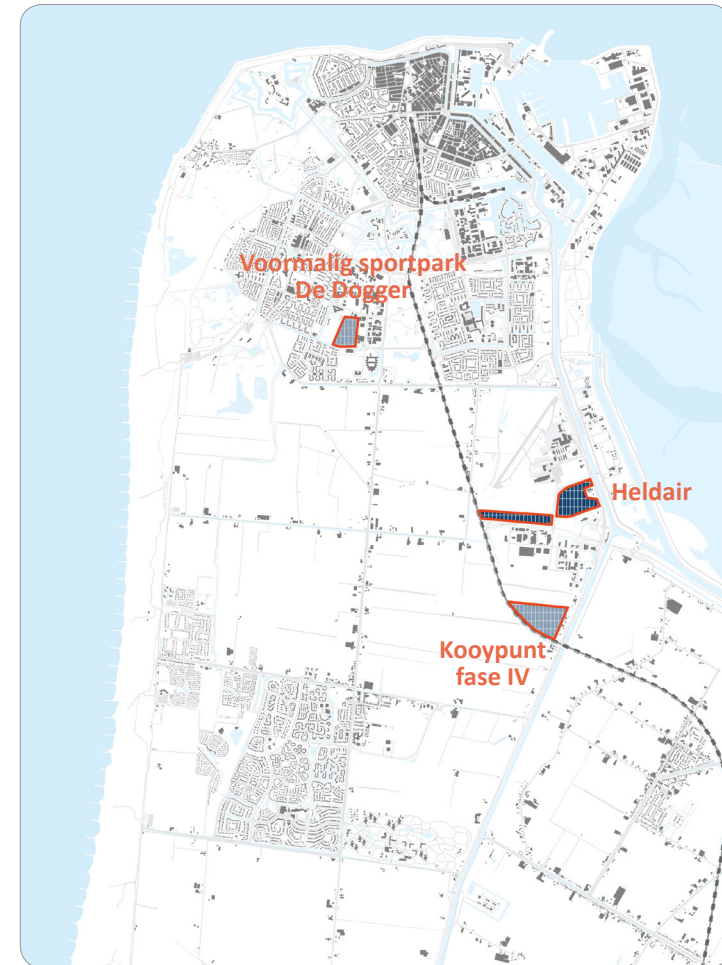

Industriegebieden

Zonneparken passen goed bij een industrieel gebied (het is immers ook een vorm van industrie net als de NAM-installaties). Daarom zouden ze, mocht daar ruimte voor zijn, prima kunnen worden ontwikkeld in deze gebieden. Echter is er op dit moment weinig ruimte beschikbaar en hebben de ontwikkelingen van het maritieme cluster hier de prioriteit. Daarom zijn hier vooral de grote oppervlaktes aan platte daken interessant voor het opwekken van zonne-energie. Hiervoor is vanzelfsprekend de eigenaar van het betreffende pand verantwoordelijk.

Kansenkaart Zonneparken

Tijdelijke zonneparken

Hier liggen kansen bij Kooynt fase IV en voormalig sportpark De Dogger. De verwachting is dat deze terreinen de komende jaren nog niet in ontwikkeling komen. Tot die tijd kan een zonnepark een goede invulling zijn om de opbrengst van deze gronden te verhogen. Goede afspraken over de termijn en de inrichting zijn hierbij wel vereist.

Permanente zonneparken

Hiervoor is een gebied aangewezen ten zuiden van Den Helder Airport, Heldair genaamd. Zonneparken passen prima bij de grote schaal en het industriële karakter van de plek. Bovendien zijn er op deze plek weinig mogelijkheden voor andere ontwikkelingen door de veiligheidszonerings van de luchthaven en de marine (plofzone).

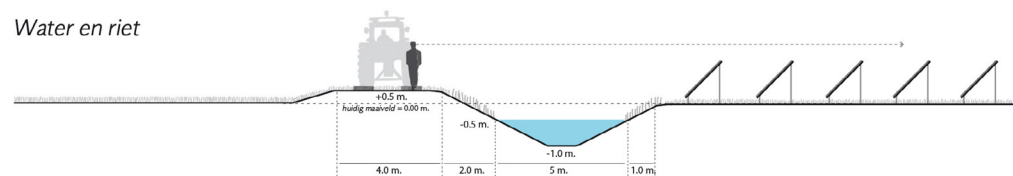
5. Randvoorwaarden Zonneparken

De gemeente Den Helder staat positief tegenover de ontwikkeling van zonneparken op de eerder genoemde kansrijke locaties. Om de ruimtelijke en economische kwaliteit van de plannen voor deze parken te waarborgen is er echter wel een aantal zaken waaraan voldaan moet worden om het plan tot een succes te maken.

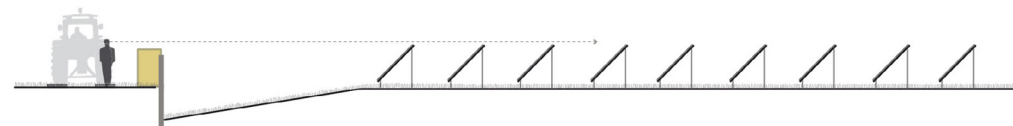
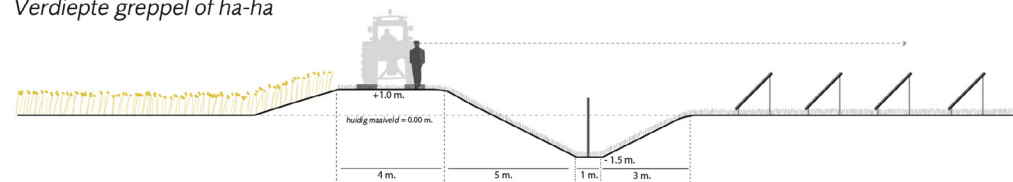
5.1 Ruimtelijke randvoorwaarden

- De volwassen persoon moet vanuit de omgeving over de panelen heen kunnen kijken. De maximale hoogte van de panelen is dus afhankelijk van de omgeving ten opzichte van het maaiveldniveau van het perceel;
- Een landschappelijke oplossing voor de beveiliging aan de randen van het zonnepark (dit houdt in dat hekwerken niet zichtbaar zijn op het maaiveld);
- De noordkant (onaantrekkelijke kant van de installaties) van de kavel en installaties als schakelcellen, algemene laagspanningsborden en transformatoren dienen uit het zicht te worden onttrokken door middel van beplanting;
- Afstand van minimaal 30 meter tot bestaande woningen;
- Rekening houden met de bestaande landschapskarakteristieken (elementen, structuren, open/gesloten etc.);
- Zoveel mogelijk clusteren van de zonnevelden;
- De constructie van de opstellingen van panelen dient zo éénvoudig mogelijk te worden uitgevoerd, zodat ze zo min mogelijk opvallen;
- Een groene inrichting van het maaiveld (grasland) heeft de voorkeur;
- Informatie verstrekken bij het zonnepark over duurzame energie;
- Bij het ontwerp van de installaties dient rekening te worden gehouden met de eventueel aanwezige kabels en leidingen en afspraken te worden gemaakt met de betreffende beheerder.

Water en riet

Verdiepte greppel of ha-ha

Hek in beplantingen

Mogelijkheden voor een landschappelijke inpassing van de randen van een zonnepark (bron: Van Paridon X de Groot landschapsarchitecten)

Een informatie voorziening over bijvoorbeeld de hoeveelheid opgewekte stroom en het aantal ton CO₂ dat niet wordt uitgestoten. Dit kan de betrokkenheid bij het zonnepark vergroten en is bovendien reclame voor de Gemeente Den Helder.

5.2 Economische randvoorwaarden

- De aanleg en het onderhoud van het zonnepark dient zoveel mogelijk te worden gedaan door lokale/regionale bedrijven;
- Goede afspraken met de gemeente over de eventuele tijdelijkheid van de zonneparken;
- Een zonnepark mag andere economische ontwikkelingen niet in de weg zitten (bijvoorbeeld een aantrekkelijk landschap voor het toerisme).

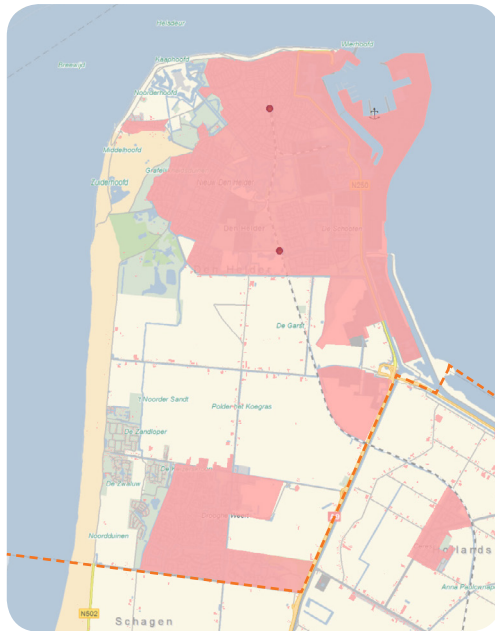
5.3 Provinciale wet- en regelgeving

De Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PVRS) van Noord-Holland voorziet nog niet in een regeling voor zonneparken. Wel is de provincie momenteel bezig met het opstellen van ruimtelijk afwegingskader voor zonne-energie. In de conceptversie van dit stuk wordt gesteld dat *“de toepassing van zonne-energie is niet toegestaan tenzij gronden ongeschikt zijn voor andere functies (er mag geen concurrentie zijn met de land- en tuinbouw) en mits locatie een positief effect heeft op het omliggende landschap”*. Verder mag het opwekken van zonne-energie niet mogelijk is op gronden met hoge natuur- en/ of landschapswaarden of gronden met een hoge cultuurhistorische waarde. Er worden ook mogelijkheden geboden voor *“de toepassing van zonne-energie bij moderne, droge of natte infrastructuur (wegen spoorwegen, kanalen, dijklichamen, vliegvelden)”*. Ook liggen er kansen voor braakliggende terreinen en zonne-energie in combinatie met meervoudig ruimtegebruik.

Ten aanzien van de huidige verordening PRVS geeft de provincie aan dat een zonnepanelen park op grond van een uitspraak van de Raad van State omtrent de gemeente Abcoude gezien moet worden als toename van verstedelijkt gebied. Dit houdt in dat plannen voor zonneparken op locaties buiten het bestaand bebouwd gebied (BBG) moeten voldoen aan de artikelen 12 en 13 PRVS, indien:

- de noodzaak van verstedelijking als bedoeld in het eerste lid is aangetoond;
- is aangetoond dat de beoogde verstedelijking niet door herstructureren, intensiveren, combineren of transformeren binnen bestaand bebouwd gebied;
- kan worden gerealiseerd en;
- het bepaalde in artikel 15 in acht wordt genomen (zie de bullits hieronder).

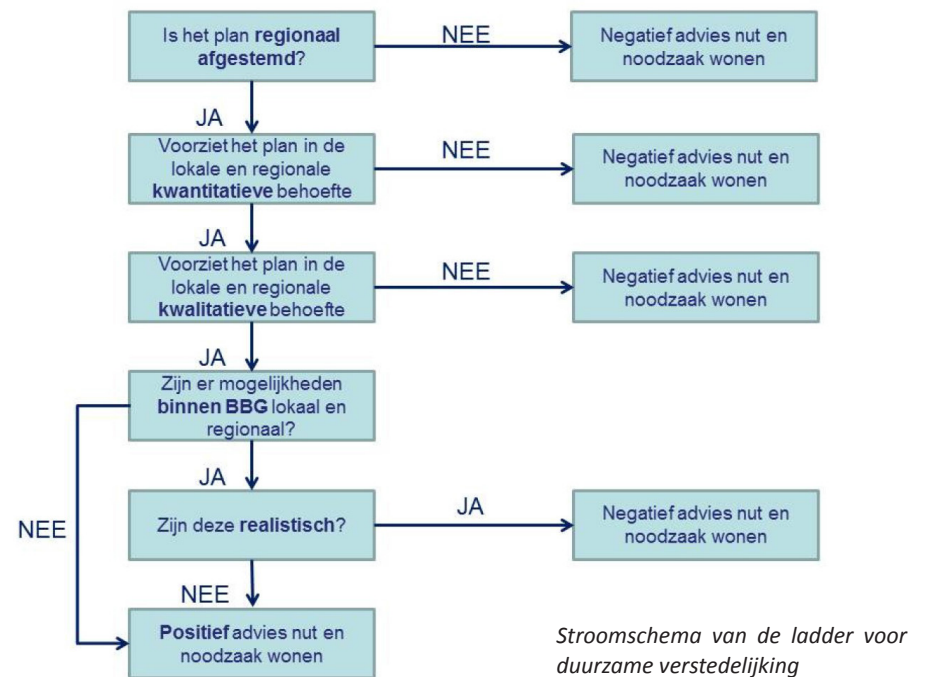
De onderbouwing voor het aan tonen van het nut en noodzaak van het plan dient plaats te vinden in het (gewijzigde) bestemmingsplan of in de afwijkingsprocedure ervan. Hiervoor geldt de ladder voor duurzame verstedelijking. Concreet betekent dit dat de gemeente in het bestemmingsplan een onderbouwing op moet nemen ten aanzien van kwantiteit en kwaliteit. De criteria waarop

Bestaand bebouwd gebied in de gemeente Den Helder.
Bron: Structuurvisie Provincie Noord-Holland, 2010

vanuit ruimtelijke kwaliteit wordt getoetst zijn opgenomen in artikel 15. Hierin staat dat een gemeente in hun bestemmingsplan een onderbouwing op moeten, nemen ten aanzien van de volgende punten:

- Is het plan regionaal afgestemd?* De gemeente heeft instemming van de regio over het woningbouwplan nodig;
- Is er kwantitatief behoefte lokaal en regionaal? De gemeente moet aantonen op basis van de afspraken uit het regionaal actieprogramma (RAP), de provinciale vraaggestuurde woningbouwprognose en de provinciale woningbouwmonitor dat er behoefte is aan dit plan, zowel lokaal als regionaal en eventueel ook interregionaal;
- Is er kwalitatief behoefte lokaal en regionaal?* De gemeente geeft aan of het plan lokaal en regionaal past binnen de kwalitatieve behoefte zoals opgenomen in het RAP, het onderzoek vraaggestuurd bouwen en de woningbouwmonitor;
- Zijn er lokaal en regionaal binnenstedelijke mogelijkheden om dit plan te realiseren?* De gemeente geeft aan welke mogelijkheden voor woningbouw er zijn binnen bestaand bebouwd gebied (BBG) middels herstructureren, intensiveren, combineren of transformeren lokaal en regionaal. Vervolgens onderbouwt de gemeente waarom het plan dat zij heeft buiten BBG, niet op deze plek(ken) binnen BBG kan worden gerealiseerd.

Naast het aantonen van nut en noodzaak moet een plan voor een zonnepark buiten het Bestaan Bebouwd Gebied (BBG) ook voldoen aan de eisen van ruimtelijke kwaliteit, voor zover die raken aan het provinciaal belang. Kortweg gaat het dan om de landschappelijke aspecten, want de architectuur is een zaak van de lokale/ regionale welstand. De provincie (GS) laat zich hierin voor plannen buiten BBG (woningbouw en andere functies) adviseren door de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO). De gemeente onderbouwt een plan op het punt van landschappelijke inpassing, met een afzonderlijk beeldkwaliteitsplan of als onderdeel van het ruimtelijk plan. De ARO toetst aan het provinciaal beleid, met name de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

5.4 Gemeentelijke wet- regelgeving

Het aanleggen van een zonneweide is planologisch gezien anders dan de plaatsing van een zonnepaneel op een dak. Het is niet omgevingsvergunning-vrij. Als een zonneweide niet past binnen de geldende bestemming is het voeren van een bestemmingsplanprocedure of een afwijkingsprocedure verplicht. De ruimtelijke procedure voor een tijdelijke omgevingsvergunning of een bestemmingsplan is ongeveer dezelfde.

Het voordeel van een tijdelijke omgevingsvergunning is dat de huidige bestemming op het gebied kan blijven liggen. Zo behoudt de grond juridisch, beleidsmatig en financieel nog de functie die het ook had. Het is dan na de exploitatie, bijvoorbeeld na twintig jaar, weer mogelijk om terug te gaan naar de oorspronkelijke bestemming. De zonneweide wordt dan gezien als een 'tijdelijke' functie. Het tijdelijk aanpassen van de bestemming van gronden wordt overigens op basis van de AMvB Quick wins per 1 november 2014 een stuk eenvoudiger, als dit voor een periode van maximaal tien jaar is, maar waarschijnlijk is dit nog te kort in vergelijking met de terugverdientijd van zonneparken.

Om een tijdelijke omgevingsvergunning of bestemmingsplan wijziging te krijgen toetst de gemeente Den Helder de ruimtelijke plannen met name aan de Structuurvisie, de Nota Groen en de welstandsnota relevant. In deze beleidsstukken wordt niet specifiek ingegaan op zonneparken. In de structuurvisie staat wel dat de Gemeente Den Helder aansluit bij de klimaatafspraken van Rijk en Provincie. De mogelijkheden die zonneparken bieden voor het bereiken van deze doelstelling worden nog niet specifiek genoemd, vandaar dat dit beleidsstuk hier specifiek op in gaat.

Wist je dat...

- Eind 2012 stond er in Nederland 260 MWatt aan zonnestroom geïnstalleerd een verdubbeling ten opzichte van eind 2011. Ongeveer 60% van het huidige vermogen staat opgesteld bij huishoudens;
- Een zonnepark van 1 MWP levert gedurende zijn looptijd een besparing op van 15.000 ton CO₂;
- Het totale vermogen van zonne-energie bedraagt wereldwijd nu meer dan 100 GW. Dat blijkt uit de laatste cijfers van The European Photovoltaic Industry Association (EPIA). In 2012 werd er wereldwijd voor ongeveer 30 GW aan capaciteit voor het opwekken van zonne-energie bijgebouwd;
- In de westelijke provincie Gujarat (India) is het grootste zonnepark ter wereld in bedrijf genomen. Dit park heeft een capaciteit van 220 MW en groeit nog steeds. Daarmee heeft Gujarat het record gebroken van China, dat een park had met een capaciteit van 200 MW (2012).

Bron: www.hieropgewekt.nl

Solarpark Gujarat (India), het grootste zonnepark ter wereld. Bron: www.hcp.co.in

6. Conclusie

Het klimaat en de energiewinning uit conventionele bronnen staat onder druk. Daarom hebben wij als maatschappij én als overheid de taak een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een duurzame energieopwekking uit hernieuwbare bronnen. Als gemeente Den Helder willen wij hier graag een bijdrage aan leveren. De mogelijkheden voor windenergie op land zijn zeer beperkt vanwege de belemmeringen die er uitgaan van de luchthaven en Defensie. Daarom wordt er extra ingezet op zonne-energie. Niet alleen op de kleine schaal (op bijvoorbeeld gebouwen), maar ook op grotere schaal willen wij de opwekking van zonne-energie mogelijk maken.

De Gemeente Den Helder staat daarom positief tegenover de ontwikkeling van zonneparken, maar niet overal en niet zonder een aantal randvoorwaarden.

Na een ruimtelijke studie wijst dit rapport anno 2015 een drietal locaties aan die voor de ontwikkeling van een zonnepark in aanmerking komen: twee tijdelijke (bij Sportpark de Dogger en Kooypunt fase IV) en één permanente (bij Heldair). Om de ruimtelijke en economische kwaliteit van een eventueel zonnepark op deze locaties te vergroten is er een aantal randvoorwaarden gesteld ten aanzien van ontwerp, realisatie en beheer.

Samen met burgers, ondernemers, coöperaties en andere overheden werken wij zo aan een duurzamer Den Helder, de zonnigste gemeente van Nederland!

© VAN HOLLANDSE BODEM

NOORD-HOLLAND NOORD

De Kop Werkt!

